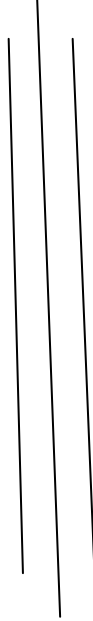

संघीय संसद
प्रतिनिधि सभा
अर्थ समिति

“आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न
बनेको विधेयक” सम्बन्धि समितिको प्रतिवेदन, २०७६

संघीय संसद
प्रतिनिधि सभा
सिंहदरवार, काठमाण्डौं

सम्माननीय सभामुख महोदय,

प्रतिनिधि सभाको मिति २०७५ फाल्गुन २९ गते बसेको बैठकले प्रतिनिधि सभा नियमावली, २०७५ को नियम १०९ को उपनियम (१) को खण्ड (ख) बमोजिम “आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक” लाई दफावार छलफलको लागि सम्बन्धित समितिमा पठाइयोस् भन्ने प्रस्ताव पारीत गरी अर्थ समितिमा दफावार छलफलको लागि मिति २०७५ चैत्र ०७ मा प्राप्त भएको थियो जसमा ३१ जना संशोधनकर्ता माननीय सदस्यहरुबाट प्रस्तावना, विविध र २६ वटा दफामा संशोधन दर्ता भई सम्माननीय सभामुखज्यूबाट छलफलको लागि स्वीकृत भएको थियो ।

सो विधेयक माथि मिति २०७६ साउन १७ गते देखि छलफल प्रारम्भ गरिएको थियो र बैठकमा माननीय अर्थमन्त्रीज्यूले विधेयक प्रस्तुत गर्नु पर्नाको उद्देश्य र कारणका सम्बन्धमा स्पष्ट पार्नु भएपछि विधेयकमा संशोधनकर्ता माननीय सदस्यहरुले संशोधन सम्बन्धमा आ-आफ्नो धारणा राख्नुभएको थियो । मिति २०७६ साउन १९, २१, २२ र २७ गते बसेका बैठकमा विधेयक माथि विस्तृत रूपमा दफावार छलफल भएको थियो । समितिको उक्त बैठकमा माननीय अर्थ मन्त्रीज्यू, अर्थ मन्त्रालयका सचिव, महालेखा नियन्त्रक, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयका प्रतिनिधि समेतको उपस्थितिमा विधेयकमा दफावार छलफल भएको र समितिको मिति २०७६ साउन २७ गतेको बैठकबाट “आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक” मा आवश्यक परिमार्जन गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको व्यहोरा सम्माननीय सभामुख मार्फत सम्मानित सभालाई जानकारी गराउन चाहन्छु । साथै सम्मानित सभामा पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

अन्त्यमा, समितिमा प्रस्तुत विधेयकको छलफलमा सहभागि हुनु हुने माननीय अर्थमन्त्रीज्यू, समितिका माननीय सदस्यहरु, संशोधनकर्ता माननीय सदस्यहरु, अर्थ मन्त्रालयका सचिव लगायत मन्त्रालयका कर्मचारीहरु, महालेखा नियन्त्रक लगायत महालेखाका नियन्त्रक कार्यालयका कर्मचारीहरु, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयका प्रतिनिधिहरु, पत्रकारहरु, तथा समितिका सचिव लगायत सचिवालयका सम्पूर्ण कर्मचारीहरुलाई धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

सम्माननीय सभामुख महोदय,

सम्माननीय सभामुख महोदयको अनुमतिले प्रतिनिधि सभा नियमावली, २०७५ को नियम १७५ को उपनियम (१) को खण्ड (क) बमोजिम “आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक” का सम्बन्धमा समितिले छलफल गरी तयार गरेको प्रतिवेदन यस सम्मानित सभामा पेश गर्दछु ।

मिति : २०७६/०४/२८

(कृष्ण प्रसाद दहाल)
सभापति

“आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक” सम्बन्धि अर्थ समितिको प्रतिवेदन, २०७६”

प्रतिनिधि सभाको मिति २०७५ फाल्गुन २९ गते बसेको बैठकले प्रतिनिधि सभा नियमावली, २०७५ को नियम १०९ को उपनियम (१) को खण्ड (ख) बमोजिम “आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक” लाई दफावार छलफलको लागि सम्बन्धित समितिमा पठाइयोस् भन्ने प्रस्ताव पारीत गरी अर्थ समितिमा दफावार छलफलको लागि मिति २०७५ चैत्र ०७ मा प्राप्त भएको थियो जसमा ३१ जना संशोधनकर्ता माननीय सदस्यहरुबाट प्रस्तावना, विविध र २६ वटा दफामा संशोधन दर्ता भई सम्माननीय सभामुखज्यूबाट छलफलको लागि स्वीकृत भएको थियो ।

सो विधेयक माथि मिति २०७६ साउन १७ गते देखि छलफल प्रारम्भ गरिएको थियो र बैठकमा माननीय अर्थमन्त्रीज्यूले विधेयक प्रस्तुत गर्नु पर्नाको उद्देश्य र कारणका सम्बन्धमा स्पष्ट पार्नु भएपछि विधेयकमा संशोधनकर्ता माननीय सदस्यहरुले संशोधन सम्बन्धमा आ-आफ्नो धारणा राख्नुभएको थियो । मिति २०७६ साउन १९, २१, २२ र २७ गते बसेका बैठकमा विधेयक माथि विस्तृत रूपमा दफावार छलफल भएको थियो । समितिको उक्त बैठकमा माननीय अर्थ मन्त्रीज्यू, अर्थ मन्त्रालयका सचिव, महालेखा नियन्त्रक, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयका प्रतिनिधि समेतको उपस्थितिमा विधेयकमा दफावार छलफल भएको र समितिको मिति २०७६ साउन २७ गतेको बैठकबाट “आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक” मा आवश्यक परिमार्जन गरी देहायको निर्णय सहितको प्रतिवेदन सभामा पेश गर्ने भनी समितिको निर्णय गरे अनुसार यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

१. विधेयकको दफा १ को उपदफा (१) मा रहेको “२०७५” भन्ने अङ्कको सट्टा “२०७६” भन्ने अङ्क राख्ने ।
२. विधेयकको दफा २ को खण्ड (ट) मा रहेको “जिम्मेदारी” भन्ने शब्दको सट्टा “जिम्मेवारी” भन्ने शब्द राख्ने ।
३. विधेयकको दफा २ को खण्ड (न) मा रहेका “अन्य सरकारी कोषको सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने” भन्ने शब्दहरु पछि “चल, अचल सरकारी सम्पत्तिको अभिलेख राखी प्रतिवेदन गर्ने” भन्ने शब्दहरु थप्ने ।
४. विधेयकको दफा २ को खण्ड (ब) मा रहेको “सम्झनु पर्छ” भन्ने शब्दपछि “र सो शब्दले विद्युतीय माध्यमबाट राखिएको अभिलेख वा कारोबारलाई प्रमाणित गर्ने विद्युतीय अभिलेखलाई समेत जनाउँछ” भन्ने शब्दहरु थप्ने ।
५. विधेयकको दफा २ को खण्ड (व) मा रहेका “परीक्षण वा अनुगमन कार्यको आधारमा भएको” भन्ने शब्दहरु हटाउने ।

६. विधेयकको दफा ३ को उपदफा (२) मा रहेको “तयार” भन्ने शब्दको सट्टा “तयार” भन्ने शब्द राख्ने ।
७. विधेयकको दफा ६ को , -
 (१) उपदफा (२) मा रहेका “तोकिएको अवधिभित्र” भन्ने शब्दहरू हटाउने ।
 (२) उपदफा (३) को स्पष्टीकरण खण्डमा रहेको “विस्तृत” भन्ने शब्दपछि “अध्ययन” भन्ने शब्द थप्ने र सोही खण्डमा रहेका “वा नेपाल सरकारले तोकेका नयाँ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “आयोजना बैंकमा प्रविष्ट भएका” भन्ने शब्दहरू राख्ने ।
८. विधेयकको दफा ९ को उपदफा (२) को खण्ड (ख) मा रहेका “दफा ५” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “दफा ६” भन्ने शब्दहरू राख्ने ।
९. विधेयकको दफा १० को उपदफा (१) मा रहेका “को उपदफा (३)” भन्ने शब्दहरू झिकने ।
१०. विधेयकको दफा ११ को उपदफा (४) मा रहेका “गर्न सक्नेछ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “गर्नु पर्नेछ” भन्ने शब्दहरू राख्ने ।
११. विधेयकको दफा १२ को उपदफा (१) मा रहेका “सम्झौता वा” भन्ने शब्दहरू पछि “अदालतको” भन्ने शब्द थप्ने ।
१२. विधेयकको दफा १३ को सट्टा देहाय बमोजिमको दफा १३ राख्ने:-

- “१३. राजस्व र व्ययको अनुमान तयार गर्ने: अर्थ मन्त्रालयले राजस्व र व्ययको अनुमानमा देहायका विवरण समेत समावेश गर्नु पर्नेछ:-
- (क) अधिल्लो आर्थिक वर्षमा गरिएको राजस्वको अनुमान अनुसार राजस्व संकलन भए नभएको तथा प्रत्येक मन्त्रालयलाई छुट्याइएको रकमबाट भएको खर्च र खर्च अनुसारको लक्ष्य हासिल भए वा नभएको विवरण,
- (ख) दफा ६ बमोजिमको मध्य मकालीन खर्च संरचना,
- (ग) नेपाल सरकारको स्रोत , वैदेशिक सहायता तथा आन्तरिक ऋणबाट प्रत्येक खर्च शीर्षकको लागि व्यहोरिने कार्यक्रमको विवरण,
- (घ) आगामी तीन आर्थिक वर्षको राजस्व र व्ययको प्रक्षेपण,
- (ङ) ऋण , लगानी तथा दायित्व सम्बन्धी विवरण,
- (च) आर्थिक सन्तुलन कायम गर्न अपनाइने रणनीति उल्लेख भएको वित्तनीति,
- (छ) आगामी तीन आर्थिक वर्षको कुल ग्राहस्थ उत्पादनमा हुने बृद्धिदर, मुद्रास्फिति, चालू खाता सन्तुलन र भुक्तानी सन्तुलनको स्थिति समेत उल्लेख भएको समष्टिगत आर्थिक स्थिति,
- (ज) कर वा गैर करमा छुट दिइएको विवरण ,

(झ) अधिल्लो आर्थिक वर्षको वैदेशिक सहायता प्राप्तिको विवरण । ”

१३. विधेयकको दफा १४ को उपदफा (१) मा रहेका “प्रत्येक वर्ष” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “प्रत्येक वर्षको” भन्ने शब्दहरू राख्ने ।

१४. विधेयकको दफा १६ को सट्टा देहाय बमोजिमको दफा १६ राख्ने: -

“१६. समष्टिगत आर्थिक परिलक्ष्यको प्रक्षेपण: समष्टिगत आर्थिक परिलक्ष्यको प्रक्षेपण राजस्वको परिचालन, आन्तरिक तथा वैदेशिक ऋणको उपयोग, नेपाल सरकारले लिने ओभरड्राफ्ट सम्बन्धी नीतिको आधारमा तोकिए बमोजिम गरिनेछ।”

१५. विधेयकको दफा १७ को सट्टा देहाय बमोजिमको दफा १ ७ राख्ने:-

“१७. आयोजनाको वर्गीकरण र आयोजना बैंक: (१) संघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहमा नेपाल सरकारले सञ्चालन गर्ने आयोजनाको वर्गीकरण योजना आयोगको सिफारिसमा नेपाल सरकारले गर्नेछ।

(२) योजना आयोगमा राष्ट्रियस्तरको एक आयोजना बैंक रहनेछ ।

(३) उप दफा (२) बमोजिमको आयोजना बैंकमा योजना आयोगले तोकेको मापदण्ड को आधारमा रही सम्बन्धित मन्त्रालयले आयोजना प्रविष्टि गराउनु पर्नेछ ।

(४) आयोजनाको वर्गीकरण, आधार तथा मापदण्ड निर्धारण र आयोजना बैंक सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।”

१६. विधेयकको दफा १९ को , -

(१) उपदफा (३) मा रहेका “निकायबाट” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “कार्यालयबाट” भन्ने शब्दहरू राख्ने ।

(२) उपदफा (५) मा रहेका “गर्न सक्नेछ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “गर्नु पर्नेछ ।” भन्ने शब्दहरू राख्ने ।

१७. विधेय कको दफा २१ को,-

(१) उपदफा (२) र (३) को सट्टा देहायको उपदफा (२) र (३) राख्ने:-

“(२) विनियोजन ऐनमा विभिन्न निकाय तथा अर्न्तगतको कार्यालयमा विभाजन गर्नुपर्ने गरी विनियोजन भएको रकम लेखा उत्तरदायी अधिकृतले आर्थिक वर्षको पहिलो चौमासिकसम्म विभाजन नगरेमा अर्थ मन्त्रालयले त्यस्तो रकम रोक्का राख्न सक्नेछ ।

(३) विनियोजन ऐनमा समावेश भएको कुनै रकम र सो रकमबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम आर्थिक वर्षको दोस्रो चौमासिकसम्म खर्च नभएको वा बाँकी अवधिमा

खर्च हुन नसक्ने भएमा लेखा उत्तरदायी अधिकृतले त्यस्तो रकम चैत्र पन्ध्र गतेभित्र अर्थ मन्त्रालयमा समर्पण गर्नु पर्नेछ ।”

(२) उपदफा (३) पछि देहायका उपदफा (४), (५), (६) र (७) थप्ने:-

“(४) उपदफा (२) वा (३) बमोजिम समर्पण नभएको तर खर्चको फाँट बारीबाट विभाजन नभएको वा आर्थिक वर्षको दोस्रो चौमासिकसम्म खर्च नभएको वा बाँकी अवधिमा खर्च हुन नसक्ने भएमा अर्थ मन्त्रालयले त्यस्तो रकम रोक्का राखी समर्पण गर्न लगाउनेछ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम अर्थ मन्त्रालयबाट समर्पणको लागि लेखी आएमा लेखा उत्तरदायी अधिकृतले सात दिनभित्र त्यस्तो रकम समर्पण गरी अर्थ मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ।

(६) यस दफा बमोजिम समर्पण भई आए को रकम अर्थ मन्त्रालयले दफा २० बमोजिम अन्य स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रममा रकमान्तर गर्न सक्नेछ ।”

(७) बजेट रोक्का वा नियन्त्रण र समर्पण सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१८. विधेयकको दफा २४ को सट्टा देहाय बमोजिमको दफा २४ राख्ने:-

"२४. खर्च गर्ने कार्यविधि र मापदण्ड:(१) अधिकार प्राप्त अधिकारीले स्वीकृत बजेट, कार्यक्रम र उपलब्ध श्रोत समेतको आधारमा खर्चको आदेश दिनु पर्नेछ।

(२) सरकारी रकम खर्च गर्दा साधन श्रोतको उच्चतम प्रतिफल प्राप्त हुने र प्राप्त प्रतिफलको उचित गुणस्तर समेत कायम हुने गरी मितव्ययी तरिकाले गर्नु पर्नेछ।

(३) कुनै कार्यको भुक्तानी गर्नुपर्दा विनियोजित बजेटको सीमाभित्र रही रीतपूर्वकको कागजात प्राप्त भएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र भुक्तानी आदेश दिने अधिकारीले भुक्तानी दिनु पर्नेछ ।

(४) अर्थ मन्त्रालयले सार्वजनिक खर्च मा एकरूपता ल्याउन र मितव्ययिता कायम गर्न गराउन खर्चको मापदण्ड तोक्न सक्नेछ ।

(५) उपदफा(४) बमोजिमको मापदण्डको पालना गर्नु सबै सरकारी निकायका पदाधिकारीको कर्तव्य हुनेछ ।

(६) खर्च गर्ने, पेस्की दिने र फर्स्यौट गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ।”

१९. विधेयकको दफा २५ को उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राख्ने:-

"(३) लेखाङ्कन गर्ने तथा प्रतिवेदन गर्ने प्रक्रिया लेखाका मान्य सिद्धान्त, यस क्षेत्रमा विकसित भएका नवीनतम अवधारणा र तोकिएको सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानको मार्गदर्शन बमोजिम महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।"

२०. विधेयकको दफा २६ को उपदफा (४) मा रहेका "सबै प्रकारका" भन्ने शब्दहरू पछि "चल अचल" भन्ने शब्दहरू थप्ने ।

२१. विधेयकको दफा २७ को ,-

(१) उपदफा (१) मा रहेका "कार्यालयमा प्राप्त भएपछि" भन्ने शब्दहरू पछि "सोही दिन र सोही दिन सम्भव नभए भोलिपल्ट" भन्ने शब्दहरू थप्ने ।

(२) उपदफा (२) मा रहेको पछिल्लो वाक्यांश र स्पष्टीकरण खण्ड झिकने ।

(३) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थपी त्यस पछिका उपदफा क्रम मिलाउने:-

"(३) काबु बाहिरको परिस्थिति परी उपदफा (१) वा (२) बमोजिम राजस्व दाखिला हुन नसकेमा सोको भोलीपल्ट बैंक वा सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

स्पष्टीकरण: यस उपदफाको प्रयोजनको लागि "काबु बाहिरको परिस्थिति" भन्नाले भूकम्प, बाढी, पहिरो जस्ता विपद्, महामारी, कुनै हिंसात्मक गतिविधि हुलदंगा, बन्द हडताल, कर्फ्यू वा त्यस्तै अन्य विशेष परिस्थिति सम्झनु पर्छ ।"

(४) साविकको उपदफा (३) हाल कायम हुन आउने उपदफा (४) मा रहेका "उपदफा (२)" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "उपदफा (३)" भन्ने शब्दहरू राख्ने ।

२२. विधेयकको दफा २९ को ,-

(१) दफा शीर्षकमा रहेको "लेखा दाखिला गर्ने" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "लेखा तथा वित्तीय विवरण पेश गर्ने" भन्ने शब्दहरू राख्ने ।

(२) उपदफा (५) मा रहेका "पैतीस" भन्ने शब्दको सट्टा "तीस" भन्ने शब्द राख्ने ।

(३) ठाउँ ठाउँमा रहेको "दाखिला" भन्ने शब्दको सट्टा "पेश" भन्ने शब्द राख्ने ।

२३. विधेयकको दफा ३२ को उपदफा (१) को ,-

(१) "दफा ३१ बमोजिमको" भन्ने शब्दहरू झिकने ।

(२) खण्ड (क) मा रहेका "निजले तोकिएको" भन्ने शब्दहरू पछि "अधिकृत" भन्ने शब्द थप्ने ।

(३) खण्ड (घ) मा रहेको "अध्यक्षले" भन्ने शब्दको सट्टा "संयोजकले" भन्ने शब्द राख्ने ।

२४. विधेयकको दफा ३३ को ,-

(१) उपदफा (४) मा रहेको "समक्ष" भन्ने शब्दपछि "पेश" भन्ने शब्द थप्ने ।

(२) उपदफा (१०) मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थप्ने:-

“तर एउटै कर्मचारीलाई लेखापालन गर्न र आन्तरिक लेखापरीक्षणको कार्यमा खटाउन पाइने छैन ।”

२५. विधेयकको दफा ३४ को ,-

(१) उपदफा (२) मा रहेको “स्थानीय” भन्ने शब्दपछि “तहको” भन्ने शब्द थप्ने ।

(२) उपदफा (३) मा रहेका “प्रतिवेदन सुधार भए नभएको परीक्षण ” भन्ने शब्दको सट्टा “प्रतिवेदनमा उल्लेख भए बमोजिम सुधार भए नभएको परीक्षण गर्न” भन्ने शब्दहरू राख्ने ।

२६. विधेयकको दफा ३६ को उपदफा (४) र (५) झिक्ने ।

२७. विधेयकको दफा ३९ को उपदफा (५) झिकी त्यस पछिको उपदफा क्रम मिलाउने ।

२८. विधेयकको दफा ४० को सट्टा देहायको दफा ४० राख्ने:-

“४०. बेरूजु फर्स्यौट तथा फरफारख : (१) लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याएको बेरूजु असुल गरी फर्स्यौट तथा नियमित गर्ने उत्तरदायित्व लेखा उत्तरदायी अधिकृतको हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि असुल गर्नुपर्ने तथा तिर्नु बुझाउनु पर्ने भनी औल्याएको बेरूजु को हकमा लेखा उत्तरदायी अधिकृतले कारोबारमा संलग्न पदाधिकारीसँग आवश्यक विवरण वा स्पष्टीकरण लिई त्यस्तो बेरूजु असुल गराई समयमै फर्स्यौट गर्नु गराउनु पर्नेछ ।

(३) असुल गर्नुपर्ने तथा तिर्नु बुझाउनु पर्ने भनी औल्याएको बेरूजु बाहेक अन्य बेरूजुको हकमा प्रचलित कानून बमोजिम पुऱ्याउनु पर्ने रीत नपुगेको तर सरकारी नगदी जिन्सीको हानि नोक्सानी नभएको पुष्ट्याई गर्ने कारण सहितको प्रमाण प्राप्त भएमा तोकिए बमोजिमको कार्यविधि अपनाई सम्बन्धित लेखा उत्तरदायी अधिकृतले त्यस्तो बेरूजु नियमित गरी फर्स्यौट गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (२) र (३) बमोजिम फर्स्यौट भएको बेरूजुको लगत कट्टा गर्न सात दिनभित्र महालेखा परीक्षकको कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ र महालेखा परीक्षकको कार्यालयले सोको लगत कट्टा गरी सात दिनभित्र सम्बन्धित लेखा उत्तरदायी अधिकृतलाई जानकारी दिनु पर्नेछ ।

(५) बेरूजु फर्स्यौट तथा फरफारख सम्बन्धी अन्य कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ ।”

२९. विधेयकको दफा ४० पछि देहायको दफा ४१ थप्ने र त्यसपछिका दफाहरूको क्रम मिलाउने:-

“४१. वार्षिक प्रतिवेदनमा छलफल : (१) महालेखा परीक्षकको वार्षिक प्रतिवेदनमा औल्याइएका बेरूजुको सम्बन्धमा प्रतिनिधि सभाको सार्वजनिक लेखा समितिमा

छलफल हुँदा समितिको बैठकमा उपस्थित हुने, छलफलमा भाग लिने, सो सम्बन्धमा आफ्नो राय प्रतिक्रिया वा लिखित धारणा पेश गर्ने तथा बेरूजु फर्स्यौट सम्बन्धी काम कारबाही गर्ने वा गराउने जिम्मेवारी लेखा उत्तरदायी अधिकृतको हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रतिनिधि सभाको सार्वजनिक लेखा समितिमा छलफल भई प्रतिनिधि सभामा पेश गरेको सुझाव प्रतिनिधि सभाबाट स्वीकृत भएबमोजिम कार्यान्वयन गर्ने गराउने जिम्मेवारी महालेखा परीक्षक तथा सम्बन्धित लेखा उत्तरदायी अधिकृतको हुनेछ ।

(३) प्रतिनिधि सभाबाट स्वीकृत सार्वजनिक लेखा समिति को प्रतिवेदन बमोजिम बेरूजुको लगतबाट कुनै विषय हटाउनु पर्ने भएमा महालेखा परीक्षकले तीस दिन भित्र हटाई सोको जानकारी सार्वजनिक लेखा समिति र सम्बन्धित लेखा उत्तरदायी अधिकृतलाई दिनु पर्नेछ ।

(४) यस दफा बमोजिमको कार्यको अनुगमन प्रतिनिधि सभाको सार्वजनिक लेखा समितिले गर्नेछ ।”

३०. विधेयकको दफा ४१ हाल कायम भएको दफा ४२ को उपदफा (१) को खण्ड (ड) झिकी त्यसपछिको खण्डक्रम मिलाउने ।
३१. विधेयकको दफा ४२ हाल कायम भएको दफा ४३ मा रहेका “दफा ४१ ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “दफा ४२” भन्ने शब्दहरू राख्ने ।
३२. विधेयकको दफा ४७ हाल कायम भएको दफा ४८ मा रहेका “दफा ४६” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “दफा ४७” भन्ने शब्दहरू राख्ने ।
३३. विधेयकको दफा ४९ हाल कायम भएको दफा ५० को सट्टा देहायको दफा ५० राख्ने:-
- “५०. **वित्तीय उत्तरदायित्व** (१) यस ऐन बमोजिमको योजना छनौट गर्ने, मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गर्ने, बजेट प्रस्ताव गर्ने, सरकारी सम्पत्तिको संरक्षण, व्यवस्थापन गर्ने गराउने, बजेट समर्पण गर्ने गराउने तथा योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन गरी वित्तीय उत्तर दायित्व कायम गर्ने गराउने कर्तव्य संवैधानिक अङ्ग तथा निकायको हकमा सम्बन्धित संवैधानिक अङ्ग तथा निकायको प्रमुख, मन्त्रालय तथा केन्द्रीय स्तरको सचिवालय तथा आयोगको हकमा सम्बन्धित मन्त्रालयका विभागीय मन्त्री वा राज्यमन्त्रीको हुनेछ ।

(२) यस ऐन बमोजिमको लेखा राख्ने, खर्च गर्ने तथा बेरुजु फस्यौट गर्ने गराउने लगायतका वित्तीय उत्तरदायीत्व बहन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित लेखा उत्तरदायी अधिकृतको हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमका पदाधिकारीबाट वित्तीय उत्तरदायित्व बहन भए नभएको सम्बन्धमा प्रधानमन्त्रीबाट र उपदफा (२) बमोजिमको पदाधिकारीबाट वित्तीय उत्तरदायित्व बहन भए नभएको सम्बन्धमा संवैधानिक निकायको हकमा त्यस्तो निकायको प्रमुख र अन्य निकायको हकमा सम्बन्धित मन्त्री वा राज्य मन्त्रीबाट निगरानी हुनेछ ।

(४) यस दफा बमोजिम वित्तीय उत्तर दायीत्व बहन गर्ने गराउने सम्बन्धमा सम्बन्धित पदाधिकारीको काम, कर्तव्य, अधिकार तथा जिम्मेवारी र प्रक्रिया तोकिए बमोजिम हुनेछ ।”

३४. विधेयकको दफा ५० हाल कायम भएको दफा ५१ को दफा शीर्षकको सट्टा देहायको दफा शीर्षक राख्ने:- “लेखा तयार गर्ने जिम्मेवारी”

३५. विधेयकको दफा ५१ हाल कायम भएको दफा ५२ को,-

(१) दफा शीर्षकको सट्टा देहायको दफा शीर्षक राख्ने,-

“आर्थिक प्रशासन सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी”

(२) उपदफा (२) मा रहेको "जिम्मेवारी" शब्दपछि "संवैधानिक अङ्ग तथा निकायको हकमा सम्बन्धित संवैधानिक अङ्ग तथा निकायको प्रमुख, मन्त्रालय तथा केन्द्रीय स्तरको सचिवालय तथा आयोगको हकमा सम्बन्धित मन्त्रालयका विभागीय मन्त्री वा राज्यमन्त्री तथा" भन्ने शब्दहरू थप्ने ।

३६. विधेयकको दफा ५६ हाल कायम हुन आएको दफा ५७ को सट्टा देहायको दफा ५७ राख्ने:-

“५७. सजाय:(१) देहायको काम गर्ने कर्मचारीलाई देहाय बमोजिम अधिकारीले देहाय बमोजिमको सजाय गर्नेछ:-

(क) दफा २४ को उपदफा (४) बमोजिम भुक्तानी नदिने जिम्मेवार व्यक्तिलाई एक तहमाथिको अधिकारीले पचास हजार रूपैयाँ सम्म जरिवाना,

(ख) दफा २८ को उपदफा (४) बमोजिम थपिएको म्यादभित्र पनि श्रेस्ता खडा नगर्ने, दफा २९ को उपदफा (४) बमोजिम थप गरिएको म्यादभित्र पनि लेखा पेश नगर्ने, दफा ३६ बमोजिमको लेखा तथा

- विवरण पेश नगर्ने तथादफा ४४ को उपदफा (३) बमोजिम जाँचबुझ गर्दा लापरबाही गरी तथा बरबुझारथ गर्न बाँकी राख्ने जिम्मे बर व्यक्तिलाई एक तह माथिको अधिकारीले पाँच सय रूपैयाँ जरिवाना,
- (ग) दफा ३९ को उपदफा (३) बमोजिम सूचना प्राप्त भएपछि कार बाही नगर्ने अधिकारीलाई संवैधानिक अङ्ग तथा निकायको हकमा सम्बन्धित संवैधानिक अङ्ग तथा निकायको प्रमुख, मन्त्रालय तथा केन्द्रीयस्तरको सचिवालय तथा आयोगको हकमा सम्बन्धित मन्त्रालयको विभागीय मन्त्री वा राज्यमन्त्री, विभाग वा विभाग सरहको अस्तित्व र क्षेत्राधिकार भएको कार्यालयको हकमा सम्बन्धित मन्त्रालयको सचिव र कार्यालयको हकमा सम्बन्धित तालुक कार्यालयको प्रमुखले प्रत्येक पटक एक हजार रूपैयाँ जरिवाना,
- (घ) दफा ५१ को उपदफा (२) बमोजिम जाँचबुझ वा निरीक्षण गर्दा यो ऐन तथा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम निर्धारित प्रक्रिया पूरा नगरी कारोबार गरेको देखिन आएमा वा अन्य कुनै कैफियत देखिन आएमा त्यस्तो जाँच गर्ने वा गराउने तालुक कार्यालय वा विभागीय प्रमुखले सम्बन्धित जिम्मेवार व्यक्तिलाई प्रत्येक पटक पाँच सय रूपैयाँ जरिवाना,
- (ङ) दफा ५२ को उपदफा (३) विपरीत हुने गरी लेखा सम्बन्धी काममा अनियमितता गर्ने तथा निर्णय दिनुपर्ने अधिकारीले तोकिएको म्यादभित्र निर्णय नदिएमा सम्बन्धित जिम्मेवार व्यक्तिलाई अधिकार प्राप्त अधिकारीले दुई हजार रूपैयाँ जरिवाना,
- (च) यस ऐन बमोजिम सजाय तथा जरि बाना गर्नु पर्नेमा कुनै अधिकारीले सजाय तथा जरिवाना नगरेमा त्यस्तो अधिकारीलाई एक तह माथिको अधिकृतले तीन हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना,
- (छ) यस उपदफामा अन्यत्र उल्लेख गरिए देखि बाहेक यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको उल्लङ्घन गर्नेलाई एक तह माथिको अधिकारीले पाँचहजार रूपैयाँसम्म जरिवाना।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जरिवाना हुने कर्मचारीलाई निजले प्रचलित कानून बमोजिम पालना गर्नु पर्ने आचरण उल्लङ्घन गरेको मानी प्रचलित कानून बमोजिमको विभागीय कारबाही समेत हुनेछ।

(३) यस ऐनमा निर्धारित प्रक्रिया भन्दा विपरीत आयोजना तथा कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने, बजेट प्रस्ताव गर्ने तथा तोकिएको समयमा बजेट समर्पण नगर्ने सम्बन्धित कर्मचारीलाई विभागीय कारवाही गरिनेछ ।

(४) दफा १९ को उपदफा (५) बमोजिमको कार्यसम्पादन प्रतिफल प्राप्त गर्न नसक्ने वा कार्यक्रम र पूँजीगत खर्चको हकमा मनासिब कारण बेगर विनियोजित रकमको तोकिएको प्रतिशत भन्दा कम भौतिक प्रगति तथा खर्च गर्ने कर्मचारीलाई विभागीय कारवाही गरिनेछ ।

(५) विनियोजन ऐन वा पेशकी खर्च ऐनबाट विनियोजित रकमभन्दा बढी रकमको आयोजना वा कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने वा ठेक्का लगाउने वा खरिद प्रक्रिया प्रारम्भ गर्ने कर्मचारीलाई आयोजना वा कार्यक्रम स्वीकृत गरेको वा ठेक्का लगाएको वा खरिद प्रक्रिया प्रारम्भ गरेको रकम बराबरको रकम जरिबाना लेखा उत्तरदायी अधिकृतले गर्नेछ र लेखा उत्तरदायी अधिकृतले त्यस्तो काम कारवाही गरेमा संवैधानिक अङ्ग तथा निकायको हकमा सम्बन्धित संवैधानिक अङ्ग तथा निकायको प्रमुख, मन्त्रालय तथा केन्द्रीयस्तरको सचिवालय तथा आयोगको हकमा सम्बन्धित मन्त्रालयको विभागीय मन्त्री वा राज्यमन्त्रीले त्यस्तो जरिबाना गर्नेछ ।

(६) यस ऐन बमोजिम गरिएको सजायको विवरण सम्बन्धित निकायमा अभिलेख गरी त्यसको विवरण पन्ध्र दिनभित्र सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।

तर अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई गरेको काम कारवाहीको हकमा यो व्यवस्था लागू हुने छैन ।”

३७. विधेयकको दफा ६१ हाल कायम भएको दफा ६२ को उपदफा (१) मा रहेका “सूचना प्रविधिको प्रयोग गर्न सकिनेछ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “क्रमशः सूचना प्रविधिको प्रयोग गरिनेछ” भन्ने शब्दहरू राख्ने ।

३८. विधेयकको दफा ६३ हाल कायम भएको दफा ६४ को उपदफा (१) मा रहेका “बनाउन सक्नेछ” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “बनाउनेछ” भन्ने शब्द राख्ने ।